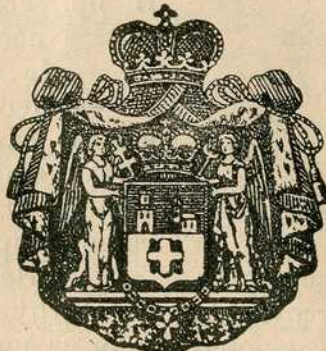

СРПСКИ СИОН

Год. XII

Број 15

НЕДЕЉНИ ЛИСТ ЗА ЦРКВЕНО-ПРОСВЕТНЕ И АВТОНОМНЕ ПОТРЕБЕ СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ

ВЛАСНИК

УРЕДНИК

Њ. Светост Српски Патријарх Георгије

Протопрезвитер Јован Јеремић

У Ср. Карловцима у недељу 14. априла 1902

ЗВАНИЧНИ ДЕО.

НАРЕДБА

Његове Светости преузвишенога господина патријарха у предмету сазива сабора, упућена архидијезанском и осталим епархијским административним одборима.

М. 159./ex 1902.

Његово царско и апостолско краљевско Величанство благоизволило је превишњом одлуком Својом изданом дне 5. марта 1902. најмилостивије дозволити, да се српски правосл. народно-црквени сабор сазове у Карловце на дан 8. јуна (26. маја) 1902. год.

Саопштавајући (*нашипису*) ову превишњу одлуку, о којој сам високим брзојавним саопћењем а нарочито високим отписом преузвишенога г. кр. уг. министра-председника од 17. априла 1902. бр. 1573. М. П. извештен, позивам (*нашипис*), да ради избора заступника како свештеничкога тако и световнога реда за овај сабор у смислу изборнога реда, потврђенога прев. одлуком од 29. маја 1871. год. према одредби § а 11. исте уредбе на темељу *фактичнога* стања броја душа, потребна расположења учинити и изборне одборе упутити не пропусти, да имена и карактер изабраних заступника (*нашипису*) одмах по избору јаве, како би и (*нашипис*) мени бар 12 дана пре састанка сабора саопћити могао и да изабране заступнике, снабдевши их сходно §-у 30. изборнога реда једним примерком изборнога записника, као веродајницом упуте, да у Карловце на сабор благовремено дођу.

У Карловцима, 6. (19.) априла 1902.

Георгије с. р.
Патријарх.

НЕЗВАНИЧНИ ДЕО.

Што је добро?

Српским народним пословицама

пешумачио др. Данило Трбојевић.

(Наставак.)

IX. Вјера.

Три су дакле увјета, којих се морамо држати, ако хоћемо да радимо добро, и прави одношај свакога од нас према сваком другоме мора бити трострук. Ја ћу још једном да вам те увјете напоменем и одношаје, којих се морамо држати, набројим. Прије свега буди *јакe воље, мудар и сам себи господари*; за тијем *љуби* све људе без разлике што више и буди према сваком *праведан и правичан*. Али ми тим, морам одмах рећи, још нијесмо својега данашњег посла довршили. Има још једно веома важно питање, које нам преостаје, и то бих питање, јер је одвише тешко, радо да ријешим уз вашу помоћ. Што мислиш, драги куме, ако би ко хтио сва три ова увјета испунити и према сваком се човјеку владати онако, како смо видјели да треба, би ли он био потпуно добар?

— Ја мислим, да би. Јер што би још ко и могао искати од мене, ако ја у истину тражим са сваким слогу, а не слоге се сада и у будуће клоним, и то што више, знајући, што је право добро, и вршећи га савјесно и здрушно?

— Доиста, драги куме, тако не мислиш само ти, већ тако мисле — ја сам о том увјерен — и сви други гости моји. Зар не? Па ипак сте сви ви, што се се тога тиче, на кривом путу. Да видимо, за што! Може ли паметан човјек икада хтјети радити нешто, што држи за немогуће?

— Не. Само би луд човјек хтио главом пробити зид, а паметан никада.

— А што, реци ми, држимо ми за могуће, т. ј. за такво, што се даде постићи?

— Могућим држимо ми свакако онај посао, који одговара нашој снази. Што

нашу снагу превазилази, то је за нас немогуће, и тога се морамо проћи.

— Што мислиш, је ли добро за нас могуће, можемо ли га ми досећи или не?.. Н. пр. можемо ли имати јаку вољу у сваком погледу?

— Ја мислим, да можемо.

— Него што ће бити и с нај јачом вољом, кад се чешће намјери на запрехе, којих не може свладати? Хоће ли се она моћи и онда звати јаком, кад не може више напријед?

— Не ће. — Тако је.

Потпуно јака била би само ова воља, којој се није кадро ништа опријети, која може све па и највеће запрехе свладати, а такве воље у човјека нема... Или зар може човјек потпуно познавати само добро и сва средства, којима се добро даде постићи? Па све нека би и знао, што је добро, је ли му то доста, кад не зна сигурнога пута, којим ће моћи к добру стићи? Повјест, која нам приповиједа оно, што је негда било, постаје за нас на тај начин учитељица живота. Али кад би она описивала рад свију људи, што су до сада живјели, и то сваки рад на по се и опет све радове у свези с највећом опширношћу, процијењујући их по њиховој правој вриједности, још би и онда била непотпуна. Јер и ако је тај рад веома различан, још му недостаје рад будућих нараштаја. Па нека би повјест могла још и тај сав рад обухватити, који би појединац човјек био подобан све те до гађаје запамтити и увијек их на уму имати?... Или је, може бити, који човјек кадар сам себи са свијем господарити, те се чим што замисли, на то и одлучити? Колико пута видимо ми и добро знамо, што би требало радити, па опет нијесмо кадри да сами себи то заповједимо, већ радимо посве друкчије. А то се све збива за то, што нама сваком господаре које какве страсти. Свакоме, велим, јер гдје је тај човјек, који не би имао никакве страсти?

Може бити да је боље, што се тиче онога трострукога одношаја, који мора да постоји између мене и свакога дру-

WWW.UNILIB
У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А
Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

тога човјека. Ну може ли, питам, и један човјек бити према сваком другоме човјеку толико љубезљив, да свакога љуби с потпуним самопрегоријевањем, и не мислећи на своју личну корист?... Може ли ико од нас људи, па био то најгласнији судија на свијету, бити са свијем праведан, кад толико тога има, што је у потаји учињено и што се никада овдје на земљи сазнати не ће?... Или зар ико и помислити може то, да смо ми људи кадри поставити такве законе, који би сваку неслогу и препирку једном за увијек онемогућили? А кад не можемо ни помислити, да би то за нас било могуће, како би онда то могли истом хтјети? Па ипак уза све то, а то нам потврђује свагдашње искуство, људи теже на добро. Ономе, који се хоће томе постојању да отме, освећује се савјест својим жалцем. Како да си то протумачимо?... Ну, што радиш ти, куме, кад хоћеш н. пр. неку веома потребну ствар купити, а немаш новаца?

— Ја их у пријатеља посудам.

— Или ако хоћеш да неку ствар дигнеш, а сам нијеси моћан?

— А ја замолим кога, да ми помогне.

— Дакле ондје гдје желиш нешто учинити, а сам нијеси кадар, а ти тражиш помоћи у другога?

— Тако је.

— А не чиниш ли исто, кад хоћеш да радиш добро? Зар се и онда не обраћаш за нечијом помоћи, која по том, што је сватко тражи, мора бити неизмјерна, као што мора бити неизмјерна и она снага, из које та помоћ потјече? Такву пак снагу има само Бог. Тако ето, макар да „људи Бога не виде, али по прилици налазе, да има Бог.“ У својој немоћи желе они, да Га има а тек „ласно се вјерује, што год се жели“. Они вјерују у Њ и моле у Њега помоћи. А највише их баш „неужда учи Богу се молити.“ Доиста, „у невољи се јакo Бог моли,“ и „ко се не умије Богу молити, нека пође на море.“ И највећи безбожници, кад му дође до густа, сјећа се Бога.

Заиста, браћо моја, „Бог је јак“. Много што „човјек снује, а Бог одлу-

чује.“ И најјачи међу људима, цар, нема према божјој власти, тако рећи, никакве. „Старија је божја по царева“, што више, него ичија друга, и „кад Бог не ће, не могу ни сви свети,“ а с друге стране „коме Бог, ономе и сви свеци.“ Сва „сила је у Бога у једнога“, те „сам Бог нема господара“, већ над свијем господари, тако да „испред Божје воље никуд ни камо.“ „У Бога су пуне руке,“ „Бог је богат, а сви људи сиромаси. „Бог је стари чудотворац,“ те „кад Бог хоће, из ведра неба дажди.“ За то и „с милим Богом све се може;“ у опће, „све се може, што се хоће, с једном ријечи од три ријечи: кад Бог да,“ док „заман труди, коме се противе небеса“. Та снага Божја досиже врхунац неизмјерности у томе, што је „свачија сила до времена, а Божија до вијека.“ Тога ради и „све се мијења до воље Божје,“ само она остаје непромјенљива. Него ипак „не ће ни Бог, што се не може,“ — „Бог зла не ће“. С тога и можеш „с Богом драгим на триста ђавола“ урадити. Само гледај да добро радиш! Јер ако добро радиш, никога се не требаш бојати; Бог ће те чувати. А тек „кога Бог чува, онога пушка не бије!“

Него и највећа снага, ако се у лудо троши, не вриједи. Неизмјерна снага или свемогућство Божје захтијева још и свезање. За то „сам Бог све зна,“ и пред њим није ништа сакривено. „Бог знаде, како ваљаде“, што је добро, а што зло, што је боље, а што горе. Због тога и „није мјеста без свједока, јер ако људи не виде, а оно види Бог;“ нема тога, што не „види Онај, који ведри и облачи.“ Он види све, што се ради и на земљи и на небу, тим више, што никада „Бог не спава.“ За то, ако би свакога другога могао преварити, „Бога не превари!“

Осим тога што Бог познаје све потребе наше и што нам је кадар помоћи, Он је такођер преблаг и премилостив. Он је непресушиви извор свега добра. „Од Бога свако добро почиње“, „и што Бог даје, то је све добро.“ Ето н. пр. „љекар лијечи, а Бог оздравља.“ По том је прави љекар Бог, јер „љекар није ко

лијек справља, него ко лијеком оздравља.“
 За то и јест „све, што је од Бога, слађе од меда.“ Него, а ово је једнако важно, Он не чека, док човјек западне у велику несрећу, већ „прије сидра приспије Бог.“ Као што „сунце свакога грије,“ тако и „Бог не да једном човјеку сва добра“, већ нека се и брине „свак за се, а Бог за све.“ Особито „Бог се брине о сиротама“. А та је брига за све нас толика, да ће „прије мати заборавити своје рођење, него Бог своје створење“. У истину, „кад Бог даје, не пита, чији си син,“ ни ко је јачи, а ко слабији. „Ако је ко јачи, но и Бог је свачији“. Његова безгранична милост и љубав никога не искључује, па ни грјешника, те „Бог даје, да се грјешник каје.“ Догоди ли се, да Бог у Својој премудрости човјеку што ускрати, не бој се зла! „Бог затвори једна врата, а отвори стотину“. За то по хиљаду пута „благо томе, коме Бог помаже!“ Тешко пак оном до вијека, кога је Бог оставио, те му не помаже! Такав је човјек јадан и несретан, док му Бог среће удијелио није. Јер „коме Бог среће није дао, ономе је ковач не може сковати“.

Уз то је Бог и правичан. „Што је право, и Богу је драго:“ за то и онај, „ко право збори, Бога хвали.“ „Правицу Бог помаже и љуби,“ а неправицу и неслогу мрзи. Што се ипак људи кољу и један другоме зло чине, за то Бог није крив. „Бодљивом корову није Бог дао рогове;“ „Бог људе ствара, а сами се кољу“.

Још више, него да свачије право заштити, траже људи и моле Бога, да им он суди. Задесила кога ма каква неправда, сватко је тим задовољан, што ће „Бог свакоме судити“, и само моли: „Нек му Бог суди“. А за што? За то, што је овдје на земљи „правда давно погинула.“ „Које очи зло чине, оне и по свијету гледе,“ а „ко истину гуди, гудалом га по претима бију“, и „ко се држи правице, тај не музе кривице.“ А што је још главније, веома често, а не само „кад год и прави за кривога плати“, јер људски судови нијесу кадри наћи праве истине ни знати све, што

је и како је било. „Није никоју написано на челу, шта је у њему,“ и „може се прозрети море, а човјечје срце не може.“ А кашто се и намјерице криво суди. Тако је и дошло на пошљетку дотле, да многи свјетују: „Кад можеш утећи, правде не ишти!“ Па ипак „од суђења се не може утећи.“ Ако нема на земљи правде, мора је бити негдје другдје. Гдје и у кога? „Правда је у Бога, а да у кога?“ А да је у Њега, томе је разлог, што се од Бога ништа сакриво није. „Бог види опачину кроз дебелу облачину.“ „Кртина испод земље иде, па опет не може да се сакрије.“ Тако и наше „свако дјело дође на видјело,“ ако не овдје а оно сигурно горе, на небу, јер „заклела се земља рају, да се тајне све познају“. С тога „сваком се може лагати, а Богу не може“, јер све, што се говори, „чује Бог, ако не чују људи“, те за то и може да „о тајни само Бог суди“. Други је разлог, што је праведност у Бога. Његово свемогућство, по коме може дати сваком, што заслужује. За то и ако „Бог не плаћа сваке суботе,“ опет „Бог никоме дужан не остаје,“ јер „Бог лако ходи, али тешко ступа.“ Због тога свега доиста и „нема суда без страшнога дана“. Па ипак уза све то, опет „најлакша је Божја правда“, и то због Његове пресгромне и неограничене доброте и љубави, те само човјека, „кога Бог милује, онога и кара“. Будући да због Божје праведности мора да „свако зло има свој устук,“ доиста „боље је неправо трпљети него неправо чинити.“ Ако наиме неправду трпиш, можеш се поуздано надати, да ће те Бог Својом правдом задовољити, а ако је чиниш, заиста заслуженој казни не ћеш умаћи. Ако још и умакнеш овдје, не ћеш горе, кад дође час, те будеш „отишао на истину.“

За то, што само највише биће може имати сва ова обиљежја, „само је Бог без гријеха“, дакле потпуно савршен и свет.

Са самим је дакле добром ето нужно спојена помисао и поуздање у некога духа, који је добар у највишој мјери.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Вјера у то, да добро за збиља постоји, и да га је могуће досећи, мора бити здружена с вјером у највише биће, у Бога. Без те се вјере не може човјек никако одлучити да чини добро, без ње је он слаб и нема срца за добро. У онога пак, који се одлучи на добро, та је вјера тако јака, те се он и не обзире за каквим доказима, којима би своје увјерење, да највише биће збиља постоји, још боље утврдио. За њ су сви докази такве врсте сувишни. И као што је његово увјерење, да је доиста могуће добро досећи, непосредно, т. ј. у њему самом, тако му је непосредна и сама вјера у Бога.

Одатле, што човјек не може хтјети добра, ако нема вјере у Бога, слиједи, да је та вјера за добру вољу пријека потреба. Хтјети бити добар, а не хтјети вјеровати у Бога није могуће.

Још се и на други начин даде доказати, да је добро за ограничени дух људски недостиживо, ако не вјерује, да има Бог. Сваки човјек осјећа у себи самом, да је дужан чинити добро. Јер ако га не чини, „ето јада изненада“. Сваком оном, који чини зло, освећује се савјест својим жалцем; она га гризе и пече, те онај, који је намјерице згријешо, нема послуже више мира ни покоја. Али колико је покварених људи — бар на неко вријеме — потисло глас своје савјести, која је с тога морала занијемити! Треба дакле да потражимо јачу снагу, која би нас нагонила на добро, и од саме савјести.

„Свијест је у човјеку Божји глас.“ Она се јавља, вјеровао човјек у Бога или не. Него кад се у човјеку с онога разлога, који смо напријед поменули, јави једном вјера у највише биће, које је у пуној мјери добро, не може та вјера остати без знаменитијех пошљедица. Бог, као узор и управо извор доброте, хоће да и сваки човјек, који је — као дух — њему сличан, буде добар. Не хтјети чинити добро стоји по том у најжешћој опреси с вољом Божјом. Овако ево добива добро у вјери у Бога своју највишу потврду, те не само што се ниједан човјек не смије добру опријети, већ га је сваки дужан што више чинити.

Због поменутих двају разлога — 1.) што се човјек не може одлучити да ради добро, ако не вјерује у Бога, и 2.) што га само та вјера може везати на добро — мора и најљући невјерник признати, да сваки онај, који хоће да буде потпуно честит и добар човјек, мора вјеровати у Бога. Али што значи вјеровати у Бога, што значи у опће вјеровати? Значи нешто, за што се не зна поуздано, ни да јест, ни да није, држати као да се поуздано знаде. Ако ми н. пр. неко каже: „Био сам јучер у Задру с твојим братом,“ што није немогуће, али чега ја поуздано не знам, могу му ја то, што ми каже, вјеровати или не. У већини случајева „лакше је вјеровати, него ићи те питати.“ С тога људи обично радо и повјерују, што им се каже, али свакако, „што не може бити, не вјеруј!“ Јер „ко ласно вјерује, ласно се и превари.“ Ну колико се не смије бити лаковјеран, не ваља ни никому не вјеровати, да се не рече, „не вјерује ни својим очима“. „Сав свијет живи на вјери и аманет,“ и да нико ником не вјерује, куд би дошли? У вјери је дакле нека врлина, нека крјепост, која се особито јасно огледа у вјери у Бога. Према томе је човјек већ с овога разлога дужан да вјерује у Бога, све и кад не би било онијех двају узрока, које сам мало прије поменуо.

Вјера у Бога (у потпуном смислу) рађа у човјеку, обзиром на напријед набројена обиљежја Божја, различите дужности, којих се мора држати. Тако обзиром на Божје свемогућство мора човјек бити што више смјеран и понизан. Он се мора Бога бојати, и то тијем више, што „срам од људи син је страха Божјега“, а ми знамо, да је срам од људи кадар да сачува човјека од многога зла. Али ипак „за срам од људи не изгуби страх Божји!“ Јер много штошта могу да траже људи од тебе да чиниш, чега Бог не допушта. „Не може се и Богу и људима угодити.“ Али јер опет „ни Богу ни људима не ваља не угодити,“ а Божја куд и камо више вриједи него људска, а ти рађе „свади се са сто људи, а не

омрази се једном Богу!“ Од осталијех дужности према Богу напоменућу вам особито захвалност за Његову преогромну љубав, коју нам сваки дан и сваки час исказује, и поуздање у Његову премудрост, правичност и праведност. Доиста, браћо моја, „без Бога ништа“ нема, за то и, штогод радимо, радимо „у име Бога и час добар!“ Све, „што Бог дава, подносити се има,“ било добро, а било зло. Ако нам које добро и узме, „хвала Богу!“ „Бог дао, Бог и узео.“ Што год радиш, ради честито и поштено! „Стави руку на прси и погледај на Бога!“ Служи у свему само Богу, јер „ко Бога служи, има добра господара!“ Ако те невоља каква стигне, немој клонути духом, већ „моли Бога, да те зло не трне!“ Моли се, ако ти је и добро, да ти то добро Бог благослови! Јер имао ко не знам колико, опет „не има ништа без Божјега благослова“. Доиста, „боље је и мало с благословом него ли и доста с проклетством.“ Али, кад молиш добро, памти, да ћеш га само онда добити, ако сам добро другима чиниш! „Пасја молитва не допире до неба.“ Још једном: Моли се Богу и чини добро! Тако ћеш чинити оно, што Бог заповиједа, и бићеш на Божјој страни. Али и Бог ће бити с тобом, јер „Бог је с онијем, који стоји с Њиме!“

(Наставиће се.)

Велики Петак.

Јерусалиме, Јерусалиме! Што ли су ти улице данас тако празне, што ли куће позаваране? — Зар није данас дан приправе за Ускрс, па ипак је за то све тужно и празно!

Стојим и слушавам са Голготе ударце чекића. О Боже! Страшна ли призора! Није ли тамо светина целе јудејске земље, цела света?

Авај тебе Јерусалиме! Тама мисирска почива над тобом; јер тако тужно и гануто никада те невидело сунце! Јер тако мутно и ужасно никада те невидео пун месец.

Сионска горо! зашто ли дрхћеш? јудејска земљо! зашто ли се потресаш? — Вика са Голготе пробија таму као милијони громава црне облаке и затрешену земљу! Такав ужас, такав јаук, не чу ухо моје још никада?

Свршено је! чујем реч и одахњује земља; — свршено је! слушам глас и умирује се небо; — свршено је! завапи Спаситељ и усколеба се пакао! — Свршено је!

О страхотног ли призора! — Гле, тамо се отварају гробови, — мртва телеса устају из земље, — храм се нише, праска, пуца! — а завеса црквена, раздире се на двоје од горњег краја до доњег. Пећине се крше на Морији; тма-тем душа бију се у прса.

Узбуњена небеса! Узбуњена земљо! Ко ме је приређена та страшна свечаност?... Оче, у руке Твоје предајем дух мој! Какав је то глас? Та тако може завапити сам Бог, када се дели са светом — икупљујући свет!

Оче небесни! Што ли гледе и виде деца земаљска!? — Заиста Он је! Исус Христос је, — Син Божји је; јер гле, сад главом клону и душу предаде.

Јерусалиме, Јерусалиме! Ко ће сад лечити твоје болеснике? Ко ће благосиљати твоју децу, васкршавати твоју децу, васкршавати твоје мртве? Син Божји клонуо је главом и умро. Онај, кога душа бијаше тужна до смрти — умро је. Онога нема више међу нама који је апостолима јуче рекао: „идите уготовите нам пасху да једемо“. Онај, који је у крило примао децу и око себе купио их, не благосиља их више, — руке су му мртве. Он не теши више тужне, не вели више покајницима: сине мој, кћери моја! Отпуштају ти се греси. Он не нахрањује више хиљаде гладних. — Лазар, Јајирова кћи, младић Најински по по други пут обамирају — гледећ' мртваца. Он више не васкршава из мртвих, — јер Сам је мртав.

Јерусалиме, Јерусалиме! Та колико је пута хтео твоју децу сакупити, као што кокош своје пилиће прикупља, па ниси хтео! Па гле, и против твоје воље, данас си под Његовим раскриљеним рукама. Јерусалиме! Да колике ли неблагодарности! Ти вичеш: крв Његова на нас и на нашу децу! А Он ти одговара: Оче! опрости им! Ти га проклињеш, а Он те са крста спасава!

Грозно ли дело изведоше данас руке твоје, јер заклаше Агнеца Божјег; јер учинише, да из руку Богочовека крв потече. Та, ти највећем пророку своје одређујеш место на крсту; ти свом Спаситељу за престо крет; ти свом највећем свештенику за олтар крст; —

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

www.talib.com Сину Божјем за смртну постељу — и опет крст даде, и учини себе убијцом Богочовека.

Но смртни дан Исуса Христа, велик је рођен дан за човечанство.

Бог је праведан! Колико пута су нам те речи на језику; ал' како ли само редко продиру кроз срце и душу нам!

Бог је праведан! Викаху негда водени облаци Ноју у беснилу и страхоти никад невиђеној. — Страшно ли је помислиги, како се мужеви боре са таласи, мајке са дечицом беже на брда, млађи на дрвећа — па ипак се утапају! Страшно је слушати, како се гласови јаука губе, а безбројна мртва телеса по води пливају — па правду Божију казују.

Народ до Ноја утопио је душе своје најпре у греху, па за тим у води. А тако је било и са проклетом Содомом и Гомором, где се десница Божја над грешници, на срамотницима слике Божје — показала.

Али сад, ево нас пред крстом, у ком су све каштиге, сви болови. Па зашто допушташ, о Боже! горке муке над јединородним Сином Твојим? Та и небо их не може гледати, плави зреник у таму се завио.

Исусе Христе Сине Божји! То је дакле вода Нојева само капља, само меда атом жучи и оцту — пићу Твоје! То је содомска ватра само разхлада жеге ра̀на Твојих, у којој вапијеш: „Жедан сам!“

Ти си онај Отац, који се бори са потопом своје деце; Ти се мучећи и знојећи журиш на вис Голготе, узлазиш на дрво мѹка, да у таласима греха — не Себе, него своје спасеш; да их онда, кад се по други пут отвори небо и у место кише падали буду сунце, месец и звезде, после кратких страхаота смештиш у блажено живовање — небесно.

А ти Голгото! Ти си нам вечити сведок неизмерне мудрости, правде и љубави; јер си видила како се правда и мир у смртној борби љубе. Ти си нам и место за науку о вечитој мудрости, где ожучена Спаситељева уста истина ћуте, али Његова проливена крв, Његове ране, Његово ћутање — говоре! Уједно си и престол Спаситељев, са кога је у горким мукама грех и пакао победио, а Својом смрћу вечну смрт умртвио.

О Боже! стене пуцају, Сион се дрма, храм се нише, завеса се дере, земља се тресе, сунце

се скрива, Јордан стоји, маслинске шуме шуште, мртвачи устају, разбојници се моле, врази се боје, анђели се сакривају, светина се у прса бије, незнабожац виче: Заиста бејаше Овај син Божји!... А Исус повика иза гласа, — и испусти душу...

Ми смо искупљени, шапће тужна природа. Ми смо искупљени, шапће проливена крв. Ми смо искупљени, шапће свако срце...

А цену искупљења знадеш само Ти, о милостиви Боже!

У Липови на Велики Петак 1901.

Урош Мађаревић
парох.

Издајник Јуда*

(Прочитано у богослов. друштву „Слози“.)

Тек што је овладала тишина улицама јерусалимским, већ је пред вратима дома првосвештеникова стајао необичан посетилац. То је био Јуда Искариоцки, један из круга најближих Пророку Галилејском. Он је био не само члан тога друштва од почетка његова, него је шта више био и чувар благајнице Његове. За то је требао човек са неким развићем, човек подузетна духа а тим се баш својствима и одликовао Јуда.

Но што је то, што је принудило тога човека да дође вратима првосвештениковим? Не долази ли он овамо са предлогом Христовим? Не доноси ли он можда Синедријону предлог савеза од свога Учитеља? Врло је могуће да су такве наде лебдиле у души Кајафиној. Уверен сам да би он са радошћу примио тај предлог, јер би за њега био од велике вредности Христос као савезник, који би потпомагао царство јудејске теократије — место царства Божјега. Но ни у најсмелијим помислима он није очекивао то што му се сада показивало могућим да добије. Пред њим је стајао Јуда и говорио је: „Ја сам дошао да вам помогнем, да се извучете из вашег тешкога положаја. Ви желите да добијете у своје руке Галилејскога Пророка, али без туђе помоћи и без међусобног крвопролића. Ја ћу вам створити прилику само ако се будете могли окористити њом. У мојима је рукама да вам дам оно што желите. Ја вам могу рећи дан и сат када ћете Га наћи самога и без другова. Шта ћете ми платити за услугу, тако важну по ваше спокојство“?

* Узето из књиге шкотског богослова Ђорџа Матесона: Studies on the Portrait of Christ. vol. II. London. 1900.

По моме мишљењу, Кајафа би пристао готово на све; но уједно било му је у интересу — да умањи ту услугу Јудину; јер првосвештеник није требао ни да покаже да се боји Исуса. Зато се он и бринуо да умањи значај услуге Јудине. Он је одлучио у себи да започне срамно трговање лонудом најниже своте, па да је постепено повишугје према захтевима Јудиним. Почев од најмањег, Кајафа нуди Јуди у први мах тржишну цену роба — тридесет сребрњака. Он се је сигурно смејао у себи, када му је то понудио, а сигурно је очекивао, да ће се и Јуда насмејати на то. Но на дивно чудо његово, и на чудо целог потоњег човечанства то се није догодило! Јуда није показао никаквог колебања; па шта више, ни једном једином речи није показао, да је оно што се продаје, скупле! Изгледа да није потпуно знао цену своје понуде, и николико није показивао намеру да повиси своја захтевања; он је оберучке прихватио, и пристао је на презрену суму — тридесет сребрњака!

Међутим ипак је Јуда био користољубив човек! Ако је ико знао цену новцима, то је нарочито знао Јуда! Неко време сумњали су на њега због несавесног руковања са новцем. Искушења злата била су за њега неодољива, и довела су га до гнусних поступака. Један од другова му апостола јавно га назива доповом (Јов. 12, 6.), и упозорава на то, да је украо нешто од приноса за сиромаше. И наједанпут тај исти Јуда примио је без приговора тржишну цену роба као награду за најскупу услугу, чију је важност потпуно схватао!

Тај ме је факт довео до два закључка. Прво, ма колико да је Јуда можда био среброљубив, није среброљубље послужило као мотив за издају Исуса; а друго, да је он ипак желео да нарочито среброљубље сматрају тим мотивом. Ако примите мој закључак у првој тачци, ви ћете се лако сагласити и са другим. И тако треба да разгледамо најпре прави мотив издаје, а за тим да разјаснимо зашто се Јуда претварао да уради то по сасвим другом мотиву.

Јуда је продавао Господа не баш с том намером да добије тридесет сребрњака, јер могућност такве претпоставке искључује и најгоре својство човека, она није сагласна са његовим среброљубљем у прошлости. Примање тако незнатне суме, по моме мишљењу, јесте најчврћи доказ, да суштина ствари није била у новцу. Чини ми се

да је Јуда радио у овом случају под утицајем страсти; само то једино и одговара изјави самога Господа: „Зар нисам ја вас дванаесторицу изабрао, но један је од вас ђаво“, т. ј. подвржен је ђаволским искушењима. У том су ето и страсти Јудине; то је било нешто тако, што је силом овладало његовим умом, растројило га, и сасвим захватило његову вољу. Среброљубље није стање сасвим такве врсте, то није страст, то је пре недостатак страсти, ту нема места никаквим моментаним тежњама! Среброљубље је стално, и свагда једнако расположење душе. Ја не одричем сасвим то, да код Јуде није било среброљубља, ја хоћу само да кажем, да је у њега било још и друго рђаво својство, сасвим другог карактера, силније и које се у њему јављаше повремено. Све у јеванђеоској причи показује, да се мотив, који га је навео на издају, појављивао у уму његову периодично и сасвим неотклоњиво. Мотив тај појављујући се у њему у извесно време, и на извесном месту, није био атмосфера која је проницала сву његову делатност, као што је то било са његовим користољубљем, он је пре поникао у њему при нарочитом току ствари, и добио је оригиналну форму. Тридесет сребрњака никако не објашњују поступак Јудин.

Па шта нам онда може то објаснити? Ми смо већ видели горе, да је поступак његов потекао из страсти, која је примила облик сатанске побуде, и која је поницала у њему повремено. У моменту појављења та страст неотклоњиво је захватила његову вољу, и сасвим је овладала његовом душом! Има ли у души човечјој такве страсти, која би одговарала овим условима? Ја знам само једну — наиме завист, то је извор сваке злобе, пакости, глупости, нечовечности. Много је зла било учињено страшћу пијанства, али оно није било резултат умишљености. Гнев се кадшто изражава у најстрашнијим формама. Но ми га никада не спајамо са оним што је по карактеру своје неско и злобно. А завист — ова мрачна сила која руши, ради у тами, поткопава! Ово је своје врсте огањ који прождире, који може горети скривено, неприметно, хранећи се својим рођеним пламеном. Гнев престаје по мери свога изражаја, а завист на против развија се са удвојеном силом.

И тако ја мислим, да се је у томе нарочито и састојала страст Јудина; она је била дубља, него страст користољубља и мени се чини, да

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

www.јешта више била и корен ове последње. Можемо себи преставити, како је по кадкад било у души Јудиној. Он је можда, говорио сам себи: „Ја видим да моје заслуге нису довољно оцењене у овом друштву. На мој део пало је више физичкога посла, него ма на чији други; ја сам скупљао и раздавао материјална средства друштва, на мој посао нарочито зато мало полагају, што је то посао физички. Људи ни полак обдарени као ја, стоје више мене, јер говоре, да они владају неким особитим незадобивим својством — духовношћу. На Петра сви гледе као на првог између нас, Јакова и Јована називају стубовима, а Андрија и Филип удостојавају се те части да Христу приводе Грке. А ја раван по достојанству најбољем од њих, остајем иза свију! У ствари на мој део пада само физички посао; те ми не да права да пођем на Гору са тројицом Његових љубљених ученика. А како бих им ја радо показао, шта би вредили они без овога мога физичкога рада! Они с презрењем гледају на руковање с новцем, но шта би они вредили без новаца? О кад бих ја могао постати богат човек међу њима, ја бих им показао да не треба презирати злато. Ја би без сумње дошао тада у прве редове, и ја бих приморао те горде прваке, да осете своју материјалну зависност од мене! Људи удостојени части да буду на гори са Учитељем, осетили би тада да су они зависни од човека који је сасвим лишен те части“.

Такова је моја анализа расположења Јудина. Ја тврдим, да је дух зависти био главна побуда среброљубљу. Но дух незадовољства, чини ми се, да се из почетка није тигао са свим његовог Учитеља. Он је сигурно често слушао, како Исус кори своје ученике због честољубља, и тога је можда донекле и умиривало. Прва му је намера била — да надмаши „прваке“, и старао се да то постигне скупљањем новаца. Средства пак да постигне ову последњу намеру било му је — крађа новчаних приноса. Мало по мало ницала су тамча сумњања све дотле, док једног лепог дана не показа се све! Тада је без сумње Учитељ оштро укорио Јуду, и тада је он сигурно већ видео да међу дванаесторицом он мора остати увек на другом месту. Јуда није могао да то поднесе, он се решио да пре разори тако друштво, него да пристане на то да он заузима у њему увек потчињени положај. Мени се чини да се је у томе и садржавао његов прави мо-

тив. Има тако неких карактера (природа), који су пре готови да поруше ма какво дело, него да дозволе, да се ко други њиме користи. И Јуда је био из броја таквих карактера. Он је тражио прилику да изда Исуса, као једино средство да уништи и друштва његова. Ни смрт Исуса, ни његова лична страдања нису му ишла у рачун, он је намеравао да убије Пастира како би онда овце могле бити растеране. И ту је он радио под утицајем зависти. Пред њим је била лађа која ће отиловити на море, и у коју њему никако није било слободно ући, тада се он одлучио — да кад њему није било слободно ући у њу, нико други не треба у њу да уђе, и одлучи да наједанпут потопи ту лађу. Такав је био његов мотив, мотив подао и низак до презрења, а по својој природи из основе различан од правог среброљубља.

Даље, ако би Јуда рачунао да задобије у будуће ма каку наклоност, од стране јудејских свештеника, то би било особито важно по њега, да прави његов мотив буде сакривен. Тешко да им је било мило слушати изјаву човека, који се одриче служења у делу Исуса Христа само зато, што се није могао тамо јавно истицати. Практички то би значило рећи, да он у принципу сасвим још припада омраженој секти коју је основао Исус Галилејки. Човек са делатним способностима попут Јуде могао сасвим сигурно очекивати успеха у широкој сфери јудејске аристократије. А рећи да се он у сушности није повратио националним очекивањима и надама, а да ради једино под утицајем угодности момента — то би значило затворити врата пред самим собом. Јуда је видео да би било боље истаћи какав год други мотив, — мотив који би показивао промену његових хришћанских убеђења. Завист не би могла показивати таккову промену — она би напротив показивала да су симпатије према старом делу биле још живе. Али среброљубље, ниска страст према злату, жељ личне користи — ето то би могао бити мотив, који би наједанпут ослободио човека од сумњања у симпатије према Христу. „Ја ћу се преварити“, као да је говорио Јуда, „ја ћу истаћи мотив за моје дело сасвим друкчији од правога. Ја ћу само унозорити првосвештенике на то, да они најбоље оцене — наиме страст злату. Та зар људе високог друштвеног положаја не окривљују често због издавања истине за мито? Они ће ме најбоље разумети, и обратиће

сву пажњу на мене, ако ја само одредим плаћу за моју услугу“! —

Да је као мотив издајства служила завист, то се по моме мишљењу, добро објашњује једним местом у Евангелију св. Луке (22, 21.—24.). Овде Господ говори својим ученицима о човеку, који ће га издати. Но изненада Он се обраћа и показује моралне закључке самим ученицима (ст. 25. и след.), а узрок тога прелаза објашњује се Евангелистом у стиху 24.: „а поста и препирање међу њима који би се морао држати међу њима да је већи“. Ако подвучете реч „међу њима“, то ћете јасно расветлити значење овога стиха. Он ће садржавати у себи следећи смисао: „зар ви мислите да сте далеко од опасности да паднете у бездан, у који ће пасти мој издајник. Он је просто до необичних граница довео грех, који и ви сви имате — грех, чији сам ја развитак пратио са необичним немиром. Чувајте се зависти — то је грех онога који ће мене издати. Ви носите у себи клице те исте болести, угушујте, уништујте и савлађујте их! Ако их пустите да расту, после не ћете моћи да им спречите развитак, оне могу постати међу вама сунцем, и потавнити светлост небеску“.

И тако факт издајства Исуса Христа Јудом, остаје увек за све нас прежалосним догађајем. Он нам показује да није довољна религиозна средина да начини човека религиозним. Средина пак у којој је био Јуда, била је савршена по своме карактеру. Свагда у друштву Исусову, од самога почетка, он је слушао све Његове наставе, био је сведок Његових чудеса, Христос га је сам посветио на служење човечанству — једном речи, добио је све што му је само могло бити дано. Па шта више, са Исусом могао је бити више пута него ма ко други. Положај његов као чувара благајнице, био је такав да је он — што се по себи разуме — често пута био са Учитељем. Никада се човек није налазио у тако угодном положају, никада није живот био при таким узвишеним условима. И при свему томе Јуда није постао религиозан човек! Његов живот разрушио је средину, која га је опкољавала, исто тако као што је црв подгризао Јонин цбун. Тешко је допустити да на Јуду од самога почетка није деловала благодат Божја, и да он није обећавао никаквих нада. Не верујем да би га Христос изабрао за своју службу без таквих услова. Али у њега се увукао црв-порок зависти, који је подгризао живот његов! Та мана довела

је до тога сва његова преимућства којима се користио Јуда, она је избрисала утецај Беседе на Гори, на душу његову, она је порушила све благотворне плодове дугога опћења са Христом. Јуда је најбољи фактични доказ деловања унутрашњег начела у човеку. Он показује, како су слаба сва спољашња средства ако се она не подкрепљују и изнутра. Јуда је најбољи коментар на речи књиге „Приче“: „Чувај срце своје више свега, јер оно је извор живота“. (Приче VI. 23.). („Странник“ за месец март 1901.)

Превео с руског: **Љубомир Теодоровић.**

О затајивању гријеха на исповиједи.

И еџ изгона еџса, и той еџ иџмз:
виста же еџсџ изшедшџ, проглагола
иџмшџ. (Лука 11, 14).

Ђаво не носи гријешнике отворених очију у пакао. Најрије их ослијепи њиховим властитим гријесима и пороцима и одма их води собом у вјечиту пропаст. Прије нег сгрјешимо, ђаво се стара, да нас ослијепи, да не видимо зла, што га чинимо, да не видимо провалију у коју падамо вријеђајућ Бога; а када пак сгрјешимо, онда се опет стара да онијемимо, и да због стида тај гријех не исповједимо. И тако нас двоструким ланцима стеже и веже за пакао, јер после учињеног гријеха, наводи нас на још већи гријех, на светогрђе. О томе вам желим данас проговорити, да видите, како је страشان гријех прећутати и затајити гријехе своје на исповједи.

Човјек треба, да затвара уста своја за бешчасне ријечи, грдње, псовке, мрљање, клеветање и томе слично, а да их отвара на исповијед већ почињених гријехова својих. Оћутати, кад смо раздражени изрећи неправедне ријечи против Бога и ближњег, то је врлина; али прећутати на исповиједи већ учињени гријех, то је пропаст душе. А управо и тражи од нас ђаво, да после већ учињеног гријеха затворимо уста и да не исповиједамо гријех свој.

Св. Антоније проповиједа, да је неки пустињак видео једном ђавола, гдје стоји у цркви иза неколико особа, које су се хтјеле исповиједати, те запита ђавола што хоће он на том мјесту, и ђаво му одговори:

„Повраћам покајницима, оно, што сам им одузео; одузео сам им стид, да сгрјеше; а

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

садим га опет повраћам, да гријех не исповиједе.“ Рак-ране воде к смрти, а то чине и на исповиједи прећутани и затајени гријеси, рак-рана душе наше.

Св. Јован Затоуст пише: „За гријех даде Бог стид, за исповијед одважност; ђаво је преокренуо ствар. За гријех даде одважност, за исповијед стид“. Бог је поставио стид, да се гријеха чувамо, и дао нам одважност, да га исповиједимо, обећавајућ нам опроштење; ђаво чини сасвим противно. Он нам даје одважност да сгријешимо, надајућ се у опроштење; а кад гријех починимо, онда пробуђује у нама стид, да гријех не исповједимо.

Неки ученик Сократов излазећи из једне покварене куће, опази свог учитеља, који је туда пролазио, и брзо уђе опет унутра, да га учитељ не види. Сократ приђе к вратима и рече му: „Не стиди се синко из тог мјеста изићи, стиди се ући у њега.“ Тако и ја кажем вама, браћо моја. Велика је срамота увјерити Бога великога и милостивога, али није срамота исповједити гријехе, које смо починили. Је л срамота била Марији Магдалени, кад се покајала, да се јавно пред ногама Исусовим призна грешницом? Је л срамота била блаженом Августину, не само исповједити гријехе своје, него их написати и у књигу, да заблуду његову упозна сав свијет. Са том исповијеђу и посташе онн светима и данас се славе у олтарима.

По земаљским судовима каже се, ко исповиједи и призна гријех, тај бива осуђен. На суду Христовом, ко призна и исповједи, томе је опроштено и задобива рајски венац. Ко има какву рану, а жели се излјечити, мора рану показати лијечнику; иначе ће се рана погоршати и довести до смрти. Тако и ти, брате и сестро моја, ако ти је душа рањена гријехом, не стиди се, не устежи се исповједити то исповиједнику, јер иначе је душа твоја изгубљена. За душу своју не стиди се казати истине. Али мене је веома стид исповједити тај гријех, можда ћеш рећи. Ал тај стид мораш свладати, ако се хоћеш спасти. Двије су врсте стида, пише Еклезиаст: један стид води људе гријеху, а то је стид, због кога затајиваш гријехе своје на исповиједи; а други стид је онај, ког осјећаш кад исповиједаш гријехе своје. Оваки стид ти прибавља љубав Божју у овом и рајску славу на оном свијету.

Св. Августин пише: вук, да му овца не измакне из шапа, зграби је најуре за грклан, да гласом својим не може тражити помоћи, и тако је сигурно носи собом и прождире ју. Тако чини и ђаво са многим овчицама Христовим. Кад их је навео на гријех, стегне их за грло, да не исповједе гријехе своје, и тако их сигурно носи собом у пакао. Дакле, кад ко тешко згријеши, не има другог срества да се спасе, него да исповједи гријех свој.

Али какву наду на спасење има онај, који иде на исповијед, а таји свој гријех? Таквом исповијеђу још више вријеђа Бога и двалут више постаје робом ђавољим. Шта би казали о животу оног несретника, који би, мјесто по лијечнику одређеног лијека, узимао отрова? А шта бива исповијед грјешника који таји свој гријех, него отров у савјести његовој и порок светогрђа?

Исповједник, кад даје покајнику разрјешење, даје му тијело и крв Христову и тиме му се опраштају гријеси. А шта чини онај, који на исповиједи затаји свој гријех? Он под ноге баца тијело и крв Христову.

Проклети стид, колико ли биједних и несретних душа носи у пакао! Више мислиш на стид него на спасење, вели Тертулијан. Јадници и јаднице мисле само на стид исповједити се а не мисле, да су без исповједи пропали.

Вели ова или она на покајању особа: Ал шта ће рећи мој исповједник, кад чује тај мој пад? Шта ће рећи? Рећи ће, да си биједник или блудница, као и сви људи на овој земљи који лако могу посрнути. Рећи ће, ако си учинио или учинила зло, опет си лијепо учинио или учинила, да си се покајао и покајала и савладавши стид, искрено празнала свој гријех.

Али ако се исповиједим, бојим се, да исповиједник не прокаже мој гријех. Ја опет велим, како можеш то и помислити? Коликом броју исповједника мораш исповједити свој гријех? Доста је, да га кажеш једном, који као што чује твој гријех, чује и хиљаду сличних гријеха од других особа. Доста је, да гријех једном исповједиш. Исповједник одредиће ти казну и разрјешитиће те и остаћеш мирне савести. Али мене је веома стид, казати таки мој гријех пред оцем духовним. А ти га кажи другом исповједнику овог или оног

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

краја. Ал ако то дозна мој исповједник он ће се љутити. А шта ти чиниш? Тобоже, да не увриједиш исповједника хоћеш, да учиниш тако велики гријех и да будеш осуђен на пакао. Та то би била највећа лудост.

Бојим се, да исповједник не прокаже другима мој гријех. Шта кажеш? Каква је то лудост спомињати, да је твој исповједник тако покварен. Знај, да је тајна исповједи тако строга, да исповједник не смије говорити нити о најмањем гријеху и ако би то учинио то би био, тешки прекршај.

Ал ти кажеш: „Бојим се, да ме исповједник не испује и не изгрди, кад чује мој гријех“. О Боже! не видиш ли, да су сва та страховања варка ђавоља, да те сигурније одвуче у пакао? Какве псовке и погрде! Исповједник поступаће с тобом, како се пристаји. А најзад знај, да сваки исповједник не има веће утјехе, него разријешити грјешника који са истинском боли и искреношћу сам себе оптужује и признаје свој гријех. Кад би каква краљица била од свог роба на смрт рањена, а ти би ју могао излјечити, како би ти мило било, што ју можеш ослободити смрти. Таква је радост исповједнику, кад може опростити гријех. Он дјелом својим ослобађа посрнулу душу од смрти вјечне и задобива јој милост Божју.

И ти имаш толико бојазни, а не бојиш се тако страшног гријеха, да прећутиш гријех свој на исповједи? Бојиш се приговора и прекора исповједникова, а не бојиш се суда Христова. Бојиш се, да ће твој гријех дознати други а не бојиш се, да ће га, ако га сад затајиш, сазнати на судњи дан сви људи. Вјерујеш ли и не? Не знаш ли, вели један светитељ, ако због стида не кажеш свој гријех једном човјеку, који је грјешник као и ти, да ће га на судњи дан сазнати не само твоји рођаци и земљаци него сви људи? Ако те је стид једном човјеку грјешнику исказати свој гријех, шта ћеш радити на судњи дан, кад ће се свима отворити твоја савјест? Ако сад не исповједиш, Бог ће сам на твој стид не само тај твој гријех, него све твоје прљавштине што си их у животу починио, објавити пред анђелима и свима људима.

Слушај, дакле, што ти савјетује св. Амвросије: „Ђаво је спремио процес свију твојих грјехова, да те оптужи на суду Божјем, хо-

ћеш ли, да избјегнеш тој оптужби, пита светитељ? Претеци свог тужитеља и оптужи се сам једном исповједнику, и не ћеш имати никаквог другог тужитеља против себе.

Не бој се, дакле, него кажи све једном исповједнику. Дај славу Богу и посрами ђавола. Једна покајница била је кушана од ђавола, да због стида не исповједи свој гријех, но она се охрабри и кад је пошла исповједнику да му каже све, сретне ју ђаво и запита ју. Камо идеш? Она му храбро одговори: „Идем да посрамам тебе и себе“. Тако и ја теби кажем. Ако си икад затајио или затајила свој гријех, кажи га отворено исповједнику и посрами ђавола. Чуј: чим се више трудиш, да се исповједиш, тим ће већа бити љубав, којом ће те загрлити Исус Христос. Не бој се. Проћерај ту змију, коју носиш на души и не да ти мира ни покоја. О какве паклене муке трпи човјек, који на души својој носи гријех, а због стида не исповједа га! Доста је, да кажем исповједнику: „Оче учинио сам гријех, ал ме је стид исказати га.“ Доста је тако рећи. И исповједник ће настојати да ишћера ту змију, која ти гризе савјест. Ако знаш, да си учинио гријех и знаш, да га нијеси исповиједио, друге ти помоћи не има, него га исповиједити или бити осуђен. Хајде брже изгубљена овчице, Исус Христос очекује те раширеним рукама, да ти опрости и да те загрли ако се исповједиш. Пођи што прије можеш. Потражи исповједника; недај времена ђаволу, да те прогони и да те нагони, да одгађаш исповијед своју. Хајде брзо, јер Христос Спаситељ очекује те.

С талијанског превео

Јово Узелац
парох.

ЛИСТАК.

Белешке из црквено-школског и просветног живота.

У Митрополији Карловачкој.

(Саборски Одбор) сазван је у изванредну седницу за 18. април (1. мај) о. г.

(Архијерејезални Административни Одбор) у изванредној седници својој дана 10. (23.) Априла о. г., под председништвом Његове Светости преузвишенога господина патријарха *Георгија*, закључно је, да се избор посланика за сазвани народно-црквени

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Сабор обави у Архиепископској Карловачкој дана 6. (19.) маја о. г., те је у тој ствари издао наредбу на подручне црквене сшштине, парохијска звања и манастирске управе.

(Српске школске жигице). Пишу нам из епархије Будимске, да је творница српских школских жигица Адама Рајснера у Осеку ових дана послала енарх. школском одбору Будимском своту од 125 круна 71 филира у име 5% оне своте, за коју је у првој четврти ове године тих жигица распродала. Када се узме, да је та свота добивена сада у почетку, када се још једва зна за те жигице, јер до 1. априла је тек око 50 наруџбина било, можемо и са овим успехом задовољни бити. Но ако сви они фактори, који су у своје време у прогласу споменути, својски пораде на томе, да се ове жигице у свакој српској кући нађу и троше, можемо се врло лепом успеху надати, који ће омогућити не само опстанак, већ и цветање наших школа, које стајаху већ на ивици своје пропасти.

Разне белешке.

(„Жалац у месу“ (*stimulus carnis*) код св. ап. Павла.) Оксфордски професор Ремсе (Ramsay) у свом делу „St. Paul the traveller and the Roman citizen, London 1896. мисли, да је „жалац у месу“, ради кога се апостол народа (II. Кор. 12. 7.) тужи, била кривична грозница (маларија) са јаком главобољом. Таквим болесницима изгледа, као да им пролази усјано гвожђе кроз главу.

Павле је дошао на свом првом путовању са Варнавом и Јованом — Марком у Пергу на филипијску. Ту се Марко одели од Павла. Ремсе тумачи то тим, што је овде оболео апостол од јаке грознице, ради чега је лека ради отишао у Антиохију нисидијеку, која више лежи (3600 стопа). Марку је неправљено гај пут апостола у Антиохију: изгледало му је то као бежање и зато се опет врати у Јерусалим. Проф. Ремсе поткрепљује то своје тумачење оним местима из посланице Галаћанима: А знате, да вам у слабости тела најпре проповедих јеванђеље и напасти моје, која бијаше телу може, не презресте, нити пољувасте, већ ме примисте као анђела Божјега, као Христа Исуса (IV. 13—14.)

Ако је Павле патео од таквих грозничавих — или као што неки мисле епилептичних — напада усред своје проповеди, зар није заиста могао изгледати својим слушаоцима као јадан, од Бога утучен. Па ипак га нису Галаћани — што Павле с похвалом истиче — ради тога презрели, (или грчко: ἐξέλπισατε пољували), већ га примисте као Божјег анђела, а

не као проклетог од Бога. И ради тога је могао апостол Павле с пуним правом молити се Богу: „Зато трипут Господа молих, да одетуним од мене“.

Ма како било интересантно и духовито то тумачење професора Ремсеја, не можемо примити његово схваћање „жалаца у месу“ (*stimulus carnis*)!

Дотично место у II. Кор., где се говори о „жалцу у месу“, гласи овако: „Даде ми се жалац у месо, анђеоло сатанин, да ме ђуша, да се не поносим“¹ (11. 7.).

Упада у очи, да се то место тумачило у првом хришћанском добу не као да се у њему говори о телесној жељи, већ или о каквом телесном болу (главобољу) или још чешће разумеваху под тим жалцем спољашњег непријатеља, апостола гонителца. Тако бл. Јероним тумачи то место: „Stimulus carnis, angelum satanae: tentationes persecutionum, Apostolus se sustinuisse significat“. (Апостол вели да је издржао искушења прогонства и то разумева под жалцем у месо, анђелом сатане.)

Исто тако, али много опширније тумачи то место св. Златоусти, кад каже: Сатан на јеврејском језику значи противник. А и Писмо у трећој књизи Царева назива непријатеље тим именом и т. д. Исто се тако изражава и бл. Теодорит: „Анђелом сатане назвао је увреде, срамоту и народне устанке“. Тек од 6 века почеше тумачити „жалац у месу“ у смислу телесне жеље.

Свети оци јамачно су под „жалцем у месу“ разумевали не појуду, већ рађе спољашње тешкоће из великог поштовања према апостолу. Из искуства пак знамо, да су често баш велики духови — н. пр. св. Григорије Назијанзин, бл. Јероним — патили од телесних искушења. Али сва та искушења баш допринесоме, да још увеличају венац њихове вечне славе. „Бог пушта на нас искушења — каже бл. Августин — да се наша врлина изведба и прокуша. Ко се не пода искушењу, добија часнија венац од онога, који је био у искушењу.

Она срамота, која иде уз телесну жељу, јесте — јер подсећају човека на његову слабост и ништавост — за оне велике духове особито корисна и спасоносна, који се одљкују благотворним деловањем на ближње своје, јер при том благотворном деловању настаје лако опасност, да се човек погорди,

¹ У словенском то место овако гласи: Дадеш ми пакосних плоти, анђел сатанин, да ми пакосити дѣтѣ. Међутим *stimulus* није пакосник. Није ни „жалац“ буквално, али је добро према смислу. *Stimulus* означава онај бадаљ, (или да кажемо: бич) којим су волове гонили (боли) на рад. У грчком: *σκόλοφ*, руском: жало, немачком: Pfahl. Словенски текст без потребе коментарисања даје прави смисао тога стиха. Ж.

да се узвиси, да препише само себи све заслуге. Да апостол под „жалцем у месу“, од кога би се рад ослободити, разумева телесну жељу, можемо закључити из других његових изрека. Тако вели он I. Кор. 9. 27. „Морим тело своје и трудим се, да како сам другима проповедајући сам не будем избачен“ А у посланици Римљанима: „Али видим други закон у удима својима, која се супроти закону ума мојега и заробљава не законом греховним, који је у удима мојим“ (7. 23.).

Z. f. k. Th. 1902. 1

А. Ж.

(Новинарство у Енглеској). Лондонски „Tits Bits“ рачунају, да се за утемељење једног листа у покрајинама, барем 100.000 штерлинга (2,400.000 К.) а у Лондону 150.000 штерлинга, или шест милиона круна. За установљење листа треба око 10.000 штерлинга, инвентар 22.000. Прве две године не сме се рачунати ни на какви добитак, а трошкови су огромни: плаће уредницима и репортерима, брвојави, уредовни, штампарски, управни трошкови, папир, светлост и т. д. све рачунају „Tits Bits“ за покрајински лист на 30.000 годишњих штерлинга. У Лондону се троши далеко више. „Times“ троше 8000 штерлинга на седмицу. Плаће су новинарима баснословне. Шеф-уредник „Times“-а има 3000 штерлинга на годину, „Daily News“-а 2000. Ови обично не пишу чланке, него диригирају лист. Писци уводних чланака плаћени су по 1500 штерлинга на годину, унутрашњи сарадници по 600 и 800 штерлинга и тако даље. Париски дописник „Times“-а има бољу плаћу, него ли енглески посланик у Паризу. Али су и дохотци листа велики. „Times“ добију за саме огласе око 1000 штерлинга на дан. Једна страница „Daily Telegraph“-а стоји 150 штерлинга (3600 К.), а у „Daily News“-а 400.

Књижевна објава.

Дао сам у штампу и скоро ће бити готове моје књиге под насловом:

„Библијске приповијетке старог завјета“
и

„Библијске приповијетке новог завјета,“

које су одлуком св. архијерејског синода Митрополије Карловачке од 29. марта 1899 бр: М 175/син. 25 за школске књиге одобрене. Цијена ће се установити и објавити накнадно.

Упозорјем преч. г. г. и браћу катихете и све оне факторе, који о школи бригу воде, да ће се обје ове књиге *одсад* само код потписаног добити моћи уз готов новац или уз поштанско поузеће (Post-Nachname).

У Загребу мјесеца априла 1902.

Јован Петровић.

протопресвитер и професор.

АПОСТОЛИ празнични и недељни, који се читају преко године. С благословом Његове Светости преузвишеног господина *Георгија* патријарха српског. Приредио прота Василије Николајевић. Издање Српске Манастирске Штампарије у Ср. Карловци. Цена 1 К. 50 потура или 2 динара. На вел 8° са 8¹/₂ табака величине.

ЗВАНИЧНИ ОГЛАСИ.

Ad бр. К. 239/240 ex 1902.

26 1—3

С Т Е Ч А Ј.

Овим се поново расписује стечај на парохију VI. разреда у Шуљуму. Компетенти нека своје прописно инструјирани молбенице овој конзисторији до конца месеца маја по нов. о. г. надлежним путем поднесу.

Из седнице архијидејезалне конзисторије држане у Карловцима 4/17. Априла 1902.

Георгије с. р.
Патријарх.

Бр. К. 714/93 ex 1902.

28 1—3

С Т Е Ч А Ј.

Расписује се стечај на једно упражњено свештеничко место у Суботици 1. евентуално 3. разреда. — На месту што ће га заузети избрани свештеник, налази се за сада и лични помоћник с којим ће се поступити према §-у 20. 1. Б. прев. кр. рескрипта од 10. августа 1868 године.

Рок пријави је шест недеља од првог уврштења овога стечаја у „Српском Сиону.“ Молбенице се имају слати путем надлежне власти потписаној конзисторији.

Из седнице епарх. конзисторије бачке, држане у Новом Саду 4/17. Априла 1902. године.

Председништво.

Ad III. C. 107./зап. ex 1902.

24 2 3.

С Т Е Ч А Ј.

Да би се место овомитрополијског главног школског референта у своје време на срп. прав. нар. цркв. собору поунити могло, расписује се овим стечај.

Плата је главног школског референта 4000 круна годишње, 600 круна у име стана, 800 круна у име путних трошкова и десетгодишња повишица од 300 круна годишњих, и после 30 годишњег службовања мировина постигнуте плате.

Натецатељи имају своје, сведоцама о свршеним наукама и евентуално досадашњем службовању своје обложене молбенице срп. прав. нар.

школском савету поднети најдаље до 12. (25.) маја 1902. године.

Из седнице срп. прав. нар. школског савета, држане у Карловцима 18. (31.) марта 1902.

Председништво
школског савета.

Ad бр. К. 180/241 ex 1902.

27 1—3

С Т Е Ч А Ј.

На парохију VI. разреда у Мохову-Шаренграду расписује се стечај с тим, да компетенти имају своје прописно инштуриране молбенице овој конзисторији до конца месеца маја по нов. о. г. надлежним путем поднети.

Из седнице архидијецезалне конзисторије, држане у Карловцима 4/17. Априла 1902.

Георгије с. р.
Патријарх.

Ad С. О 1805./440. ex 1002.

22 2—3

С Т Е Ч А Ј.

Ради попуњења упражњеног места протоколите саборског одбора и осталих средишних митрополијских нар. цркв. автономних власти овим се расписује стечај.

Са овим местом скопчана је плата од годишњих 1400 К. и станарина од 200 К.

Постављаће ће бити за сад у привременом својству.

Срби, који желе поунити ово место, имају своје инштуриране молбенице потписаном председништву поднети најдаље до 2. (15.) маја 1902.

Доставерно се има исказати нарочито, да је молитељ способан у српском, мађарском и немачком језику.

Из седнице срп. прав. нар. црквеног саборског одбора, држане у Карловцима 6. (19.) марта 1902. године.

Председништво
срп. прав. нар. цркв. сабор. одбора.

С Т Е Ч А Ј. 21 3—3

Овим се расписује стечај на упражњено учитељско место српске вероисповедне мешовите школе у Ст. Врбасу.

Плата је 410 К. у готовом новцу, за држање пофторне школе 80 К., 12¹/₂ лаваца — по 2000□ — хвати ораће земље, на коју земљу учитељ све терете како државне тако и општинске сам сноси, слободан став, састојећи се из три собе, кујне, коморе, штале и т. д. и поред школе лежећи врт. У име зимског огрева добија изабрани учитељ угља колико му је нужно. Од погребана

нарастао по 2 К. Пет пута петогод. доплатак по 100 К. Уједно се примећује, да је просечна годишња аренда учитељске земље 900 Круна.

Изабрани учитељ предаваће у оним разредима које му шк. одбор додели, а у своје знање ступа 1. септ. ове године.

Дужности учитеља прописане су шк. уредбом. Првенство имају они који се лично представе. — Рок пријаве је 5./18. мај. — Молбенице ваља упутити председништву месног шк. одбора.

Из седнице месног шк. одбора држане у Ст. Врбасу 24. марта (6. априла) 1902.

Месни школски одбор.

ДРУГИ ОГЛАСИ

Част ми је овим најучтивije ставити до знања мојим врло штованим муштеријама: пречасној г.г. свештеницима, да сам своју

 КРОЈАЧКУ РАДЊУ

• ЗА СВЕШТЕНИЧКО ОДЕЛО •

НОВИ САД, Дунавска улица, број 20.

богато снабдео и да ћу од сада увек на стоваришту имати велики избор разноврсних штофова за свештеничке горње и доље хаљине, као: камгарна, дубла, алапина, рипса и правог енглеског листера, које повлачим из првих домаћих и иноземских творница.

Наручене свештеничке хаљине израђујем највећом нажњом — најсолидније, строго по избору и по најтачнијој мери, а с обзиром на то што сам стручњак специјалиста, те сам лично хаљине готовим, у стању сам да рачунам исте много јефтиније него икоји од посредника или подузимача.

Осим већ наведеног, имам увек на стоваришту најфинијих свештеничких појасева, у свима потребним бојама, камилавки, ка дивених и чојаних, у црној и плавој боји, и шешира свилених са тврдим ободом у свакој величини, све по најумеренијој цени.

Исто тако примам на израду и такве свештеничке хаљине, ако би ми се штоф и са друге које стране донео; њ у том случају рачунам свој посао по најнижој цени. Мустре на углед шаљем бесплатно.

Препоручујући се и у будуће најњи пречасне г.г. свештеника и молећи их најучтивije за што обилатију потпору.

С одличним поштовањем

25 2—

СТЕВА ПИСАРЕВИЋ,

специјалиста — кројач свештеничког одела.

ОБЈАВА.

Препоручујем своје богато стовариште срп. прав. црквених утвари и то: светлих и црних одежда, неба, литија, барјака, полијелеја, крстова, путира, кадioniца, пјетохљебница, ђивота, ринида, целиваћих и свечарских икона; руских икона у разним врстама, исто-ријских слика, свештеничког одеда и т. д. Ко имаде потребе од ових ствари, нека изволи јавити, па ћу му послати свој

❀ ❀ ИЛУСТРОВАНИ ЦЕНОВНИК У КРСТОПЛЕТУ БЕСПЛАТНО. ❀ ❀

На захтевање шаљем обавештаје и различите мустре, а код већих послова — на позив — поднашам на углед сваковрсне мустре, робу, цртеже, предрачуна и избор лично, о своме трошку, без да је дотични обвезан да трговину учини.

С поштовањем

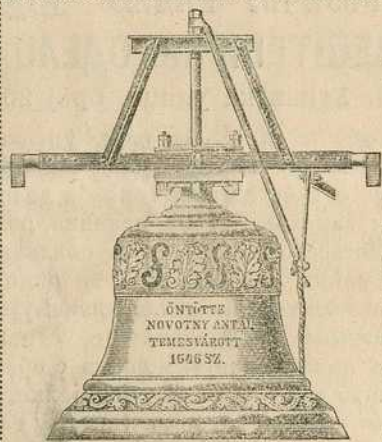
НИКОЛА ИВКОВИЋ

у Новом Саду, Дунавска улица.

4-20 19

ЗВОНОЛИВНИЦА И ФАБРИКА ГВОЗДЕНИХ КОЗА ЗА ЗВОНА АНТОНА НОВОТНИЈА

У ТЕМИШВАРУ, ФАБРИЦИ

препоручује се — са гаранцијом на више година — за израду нових звона и за преливање пукнутих звона у свакој величини, као и за целокупно хармонично удешено звоњење, провиђено са круном од кованог гвожђа, тако удешеном, да се звона по вољи и лако могу кретати, ако би се на једном месту излупало, чиме се звона сачувају да не пукну.

Особито препоручујем од мене изнађена и много пута одликована

➔ **патентирана са отвореним одушкама провиђена звона,** ➔

која су у горњем делу — као виолина — са отвором у виду фигуре ζ провиђена и зато имају дуготрајнији, снажнији и дубљи звук, него звона по старој системи прављена, тако да се овако једно патентирано звоно од 327 килограма изједначује са звуком других по старој системи ливених звона од 408 килограма.

Даље препоручујем козе за звона од кованог гвожђа, у тороњу слободно стојеће; звона или шоље за сатове од метала; прављење старих звона са крунама од кованог гвожђа. — Звона у тежини од 300 килогр. на ниже има увек готових на стоваришту.

7 — ex 1902.

Илустровани ценовници и прорачуни трошка бесплатно и франко.

На миленаарској земаљској изложби у Будимпешти 1896. награђена са великом миленаарском медаљом.

„Српски Сион“ излази сваке недеље на целом тажаку. Цена му је: За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 8 круна, на по године 4 круне, а на четврт године 2 круне. За стране земље: на годину 10 круна. Из Србије прима претплата књижара В. Валожића у Београду. Поједини бројеви 20 филира.

Претплата, огласи, стечајеви и рекламације шаљу се Администрацији а остали рукописи уредништву „Српског Сиона“ у Карловце. За огласе, објаве и стечајеве плаћа се 12 филира од једног реда ситних слова. — Неплаћена писма се не примају. — Рукописи се не враћају.

Штампа: Српске Манастирске Штампарије у Ср. Карловцима. 1902. 235.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА